

ການປ້ອງກັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ

ຈຸດປະສົງ

ກໍຣະນີສຶກສາດັ່ງກ່າວ ຈະສຶກສາການພັດທະນາຕົວເມືອງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ ເຊິ່ງເປັນເຫດໃຫ້ມີການທຳລາຍດິນທາມໃນຕົວເມືອງ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຝິກອົບຮົມ ຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ເຖິງ 2 ຢ່າງ ຈາກການທີ່ມີຈິດສຳນຶກສິ່ງແວດລ້ອມຕ່ຳ ແລະ ການໃຫ້ບູລິມະສິດຕ່ຳ ຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມ ໃນການວາງແຜນ ສຳລັບການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ ແລະ ການພັດທະນາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດການເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ການທຳລາຍດິນທາມໃນ ແລະ ອ້ອມວຽງຈັນ ຢ່າງໄວວາ. ຄຸນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງດິນທາມ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງມັນ ທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ທີ່ສຳຄັນ (ຕົວຢ່າງ ການຕອບສະໜອງນໍ້າ, ການປ້ອງກັນໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ການຄວບຄຸມກະແສນໍ້າໄຫລ, ການຮັກສາທາດອາຫານ, ການບຳບັດນໍ້າເປື້ອນ, ການປະມົງ, ສູນທຣີຍະພາບ) ຈະໄດ້ຍົກຂຶ້ນ ໃນການປົກສາຫາລື ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຳຄັນ ໃນການປັບປຸງການປ້ອງກັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມຕົວເມືອງໃນບັນດາປະເທດພາຄີ ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ.

ທິວຂໍ້ຂອງການເຝິກອົບຮົມ ETP:

- ▶ ຈິດສຳນຶກຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
- ▶ ວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ
- ▶ ການລົບກວນຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ
- ▶ ການປະເມີນຜົນກະທົບແບບສະລິມ (CEA)
- ▶ ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບປະສົມປະສານ (IREM)
- ▶ ເຄື່ອງມືສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ IREM

ປະເດັນ

ປະເດັນສະເພາະຕ່າງໆ ໄດ້ຍົກຂຶ້ນ ໃນກໍລະນີສຶກສາຄັ້ງນີ້ ແມ່ນ:

1. ການມີຈິດສຳນຶກ ສິ່ງແວດລ້ອມຕ່ຳ ແມ່ນເປັນບັດໃຈປະກອບສ່ວນອັນໜຶ່ງ ໃນການສູນເສຍດິນທາມຕົວເມືອງ
2. ຂອບເຂດ ແລະ ຄວາມຈຳກັດຂອງການວາງແຜນ ຕໍ່ການປ້ອງກັນດິນທາມ
3. ບັນຫາສຳຄັນທີ່ສຸດ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ດິນທາມຕົວເມືອງທີ່ຍັງເຫລືອ ກ່ອນຄຸນຄ່າດ້ານຫນ້າທີ່ທຳມະຊາດຂອງມັນ ຈະຫມົດໄປ
4. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ານເສດຖະກິດ ໃນໄລຍະຍາວ ຈາກການເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ການທຳລາຍດິນທາມ

ວັດຖຸປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້

ພາຍຫລັງສິ້ນສຸດ ກໍຣະນີສຶກສາຄັ້ງນີ້, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຝິກອົບຮົມ ຈະສາມາດ:

- ກຳນົດ “ດິນທາມ” ແລະ ລະບຸລັກສະນະພິເສດຂອງມັນ
- ຍົກຕົວຢ່າງ ຂອງແຕ່ລະຫນ້າທີ່ຕົ້ນຕໍໃຫຍ່ໆ ຂອງດິນທາມ (ຕົວຢ່າງ ທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ, ອຸທິກກະສາດ)
- ລະບຸກິດຈະກຳ ຂອງການພັດທະນາ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ດິນທາມ ໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ ແລະ ອ້ອມເມືອງວຽງຈັນ
- ໃຫ້ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບຜົນທີ່ຕາມມາຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການສູນເສຍດິນທາມ ໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ
- ໃຫ້ລາຍລະອຽດ ການໃຊ້ຈ່າຍດ້ານເສດຖະກິດ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຍາວຈາກການສູນເສຍດິນທາມ ໃນວຽງຈັນ

- ສະເໜີການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມ ໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ປົກປັກຮັກສາດິນທາມ
- ກຳນົດກິດຈະກຳປະຈຳວັນ ເຊິ່ງອາດຈະດຳເນີນ ໂດຍບຸກຄົນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປ້ອງກັນດິນທາມໃນຕົວເມືອງ

ສັງລວມໂຄງການໂດຍຫຍໍ້

ພາກສະເໜີ ແລະ ບົດແນະນຳ

ໃນແຂວງວຽງຈັນ, ສປປລາວ ໄດ້ພົບວ່າມີດິນທາມ ໃນເນື້ອທີ່ອັນກວ້າງຂວາງ. ດິນທາມດັ່ງກ່າວ, ຕາມປະຫວັດສາດ ແມ່ນເຊື່ອມຕໍ່ກັນເປັນເຄືອຂ່າຍ ເຊິ່ງໄດ້ລະບາຍນ້ຳອອກແຕ່ລະປີ ໂດຍທ້ວຍ, ສາຍນ້ຳທຳມະຊາດ ແລະ ນ້ຳໃຕ້ດິນ. ໃນປະຈຸບັນ, ດິນທາມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກແຍກອອກມາເປັນ 9 ສ່ວນ, ໃນນັ້ນ 5 ສ່ວນ (ຕົວຢ່າງ ດິນທາມ ທາດຫລວງ, ຫນອງຈັນ, ຫນອງທາ, ຫນອງດ້ວງ ແລະ ຫນອງບອນ) ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມຕົວເມືອງວຽງຈັນ. ດັ່ງທີ່ຕົວເມືອງ ໄດ້ພັດທະນາຢ່າງກ້າວໜ້າ ແລະ ການຂະຫຍາຍທີ່ພັກພາອາໄສ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ, ດິນທາມທີ່ຍັງເຫຼືອ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນຖືກຕັດແຍກ ແບບໂດດດ່ຽວເພີ່ມຂຶ້ນແລະ ຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານໜ້າທີ່ທຳມະຊາດຂອງມັນ ກໍເຊື່ອມໂຊມລົງ.

ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍຂອງດິນທາມ ເຊິ່ງມີຄວາມສຳຄັນໂດຍກົງ ຕໍ່ຜູ້ອາໄສຢູ່ໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ ລວມມີການດູດຊຶມສິ່ງທີ່ເປັນເປົ້າ ແລະ ເຕີມນ້ຳໃຕ້ດິນ. ດິນທາມຍັງເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສອັນສຳຄັນ ແກ່ປາ ແລະ ສັດອື່ນໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າໂປຣເຕອີນຈາກປາ ແມ່ນປະກອບເປັນອາຫານໃຫ້ຄົນທ້ອງຖິ່ນ (ເຊັ່ນ ຄາດວ່າ 70% ຂອງທາດອາຫານ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມາຈາກຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ), ບົດບາດຂອງດິນທາມຕົວເມືອງ ແລະ ອ້ອມແອ້ມຕົວເມືອງ ໃນການສະໜອງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ໃນການປະສົມພັນ, ການລ້ຽງດູ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ ສຳລັບການຈັບປາຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມວຽງຈັນ ແມ່ນຍັງເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈບໍ່ສູງ.

ເປັນທີ່ຖືກຖຽງກັນວ່າ, ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ຄຸນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ ຂອງດິນທາມ ແມ່ນສ່ວນປະກອບອັນຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ການທຳລາຍດິນທາມ ໃນວຽງຈັນ ຢ່າງໄວວາ. ການໃຫ້ບູລິມະສິດຕໍ່ ຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປ້ອງກັນດິນທາມຕົວເມືອງ, ຜົນທີ່ຕາມມາ ແມ່ນນັກວາງແຜນ ຂາດວິໄສທັດອັນກວ້າງໄກ, ຜູ້ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຈຸດອ່ອນຂອງມວນຊົນ ໃນການຮັບຮູ້ຄຸນຄ່າ ທາງເສດຖະກິດ ຂອງດິນທາມໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ກໍເຂົ້າໃຈຕໍ່ ຕໍ່ໜ້າທີ່ ດ້ານອຸທິກະສາດ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ ຂອງດິນທາມ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ດິນທາມໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ

ການສູນເສັງດິນທາມ ໃນຕົວເມືອງ ວຽງຈັນ ແມ່ນເກີດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກຫລາຍປັດໃຈ ທີ່ສະສົມກັນມາ. ໄພຂົ່ມຂູ່ທົ່ວໄປ ຕໍ່ດິນທາມ ທີ່ຍັງເຫຼືອ ໃນຕົວເມືອງ ໄດ້ກຳນົດສັ້ນໆ ໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້.

ການພັດທະນາທາງກາຍະພາບ ແລະ ການສ້າງຮ່ອງລະບາຍນ້ຳ.

ພື້ນທີ່ດິນທາມທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ ຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມແອ້ມວຽງຈັນ ໄດ້ຖືກຖິ້ມ ເພື່ອໃຫ້ມີເນື້ອທີ່ດິນກໍ່ສ້າງເພີ່ມຂຶ້ນ ສຳລັບທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ອາຄານ ເພື່ອການຄ້າຂາຍ. ຜົນທີ່ຕາມມາ ຈາກການສູນເສັງດິນທາມ ເລີ່ມຈາກດິນທາມຖືກຕັດແຍກ ຈາກການກໍ່ສ້າງທາງ ຕາມມາດ້ວຍການຖິ້ມດິນເທືອລະໜ້ອຍ ສຳລັບໂຄງການກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ຈົນເຮັດໃຫ້ດິນທາມທັງໝົດສູນຫາຍໄປ. ດິນທາມຂະໜາດນ້ອຍອື່ນໆ ອ້ອມຕົວເມືອງ ແມ່ນໄດ້ສູນຫາຍ ຈາກການຖິ້ມໂດຍຂີ້ເຫຍື້ອ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍມີການຖິ້ມດິນທາມໂດຍກົງ, ການພັດທະນາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງ ຕໍ່ລະ

ບົບອຸທິກະສາດ ແມ່ນເປັນໄພຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຕໍ່ດິນທາມຈຳນວນໜຶ່ງ. ຕົວຢ່າງ, ການກໍ່ສ້າງລະບົບການລະບາຍນ້ຳ ໃນຕົວເມືອງ ແມ່ນເປັນສາເຫດ ເຮັດໃຫ້ດິນທາມແຫ້ງແລ້ງ.

ມົນລະພິດທາງນ້ຳ

ການເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ຂອງການໄຫລພັດເອົາສິ່ງທີ່ປົນເປື້ອນ ໃນພື້ນທີ່ພັດທະນາຂອງຕົວເມືອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບນ້ຳໃນດິນທາມຫລຸດລົງ. ມົນລະພິດທາງນ້ຳອັນຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄຫລເຂົ້າໃນດິນທາມຕົວເມືອງ ແມ່ນນ້ຳທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກບຳບັດຈາກຄົວເຮືອນ ແລະ ຈາກທໍ່ລະບາຍນ້ຳ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍເກີດຈາກການຖິ້ມໂດຍກົງ ຈາກຂີ້ເຫຍື້ອຈາກຄົວເຮືອນ ແລະ ການປ່ອຍນ້ຳເສັງຈາກອຸດສາຫະກຳ ໄດ້ເພີ່ມຄວາມເປັນຫວ່າງ ຫລາຍຂຶ້ນ. ຜົນກະທົບຈາກຄຸນນະພາບນ້ຳທີ່ຫລຸດລົງຕໍ່ປາ, ອົງຄະທາດທາງນ້ຳອື່ນໆ ແລະ ນົກນ້ຳ ກໍຍັງເປັນທີ່ບໍ່ເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງເທື່ອ.

ການຂຸດຄົ້ນ ເກີນຂອບເຂດ

ດິນທາມຕ່າງໆ ທີ່ຍັງເຫລືອຢູ່ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນຄວາມກົດດັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການຈັບປາແບບບໍ່ຍືນຍົງ ໃນບາງດິນທາມຂະໜາດໃຫຍ່ ຄິດວ່າເປັນຫລັກຖານ ເຮັດໃຫ້ປະລິມານປາທີ່ຈັບໄດ້ ແລະ ຂະໜາດຫລຸດລົງ.

ດິນທາມຕົ້ນຕໍໃນວຽງຈັນ ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ

ຄວາມສ່ຽງສະເພາະຕ່າງໆ ຕໍ່ດິນທາມສຳຄັນໃນ ແລະ ອ້ອມວຽງຈັນ ແມ່ນໄດ້ສຳຫລວດ ໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້.

ຫນອງຈັນ

ດິນທາມຫນອງຈັນ ມີເນື້ອທີ່ປະມານ 12 ເຮັກຕາ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ໃນໃຈກາງເມືອງ. ດິນທາມດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມຫມາຍທາງດ້ານປະຫວັດສາດ ເພາະວ່າຊື່ເມືອງວຽງຈັນ ມາຈາກຊື່ວ່າ ຫນອງຈັນ ກ່ອນຈະເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງຝຣັ່ງ. ບາງທີດິນທາມອາດແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລຳນ້ຳຂອງ ແລະ ນ້ຳສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ລະບາຍລົງສູ່ສາຂາຮ່ອງແກ ກ່ອນຈະໄຫລລົງສູ່ບຶງທາດຫລວງ. ຜົນຕາມມາກໍຄືດິນທາມຫນອງຈັນມີຄວາມຫມາຍທາງປະຫວັດສາດສຳຄັນໃນການປ້ອງກັນໄພນ້ຳຖ້ວມໃນແມ່ນ້ຳ.

ຫນອງຈັນ ຕັ້ງຕິດກັບຕະຫລາດເຊົ້າ ເຊິ່ງເປັນສະຖານທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການຄ້າຂາຍອາຫານ ແລະ ສິນຄ້າອື່ນໆ ໃນເມືອງ. ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ດຳລົງຊີວິດໃນພື້ນທີ່ ທີ່ນຳໃຊ້ດິນທາມ. ຜັກຕົບນ້ຳ (Ipomoea aquatica) ໄດ້ຖືກເກັບມາ ເປັນອາຫານ ແລະ ພືດນ້ຳຕ່າງໆ ຫລາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ ດອກຈອກ ແລະ ແໜ ແມ່ນເປັນອາຫານເກືອສັດ ແລະ ສັດປີກ. ການຫາປາແມ່ນມີຢູ່ທົ່ວໄປ ແລະ ມີການກະສິກຳອື່ນໆ ທີ່ມີການລ້ອມຮົ້ວ ຫລື ຢູ່ກ້ອງເຮືອນທີ່ຕັ້ງຢູ່ອ້ອມຂອບເຂດຫນອງຈັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າອາຫານສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເພື່ອການຊົມໃຊ້ ເພື່ອການດຳລົງຊີບ, ແຕ່ບາງຢ່າງກໍສາມາດຂາຍໄດ້ ໃນຕະຫລາດເຊົ້າ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ບາງຄອບຄົວມີລາຍໄດ້. ຄວາມເປັນຫວ່າງເປັນ ໃຍ ທາງດ້ານສຸຂະພາບ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ທີ່ນີ້ທີ່ນຳໃຊ້ນ້ຳ ຈາກດິນທາມ ສຳລັບການອາບ ແລະ ບາງທີກໍໃຊ້ໃນການລ້າງຕ່າງໆ ເພື່ອການຜະລິດ ແລະ ປະກອບເປັນອາຫານ ທີ່ຂາຍໃນຕະຫລາດ.

ການຕິດຕາມຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ການສຳຫລວດພືດ ແລະ ສັດນ້ຳ ທີ່ຫນອງຈັນ ໄດ້ດຳເນີນແຕ່ປີ 1990 ໂດຍແຜນງານຄຸ້ມຄອງດິນທາມ, ກົມປ່າໄມ້ ແລະ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີພືດໃນຈຳນວນຫລາຍ ແລະ ມີສານປົນເປື້ອນສູງ ແລະ ທາດອາຫານ ທີ່ພົວພັນກັບການປ່ອຍນ້ຳເປື້ອນພາຍໃນຫນອງ.

ດິນທາມຫນອງຈັນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຈາກການປ່ຽນແປງຂອງລະບົບອຸທິກະສາດ ແລະ ການຖິມດິນ. ດິນທາມ ແມ່ນຖືກຕັດແບ່ງ ໂດຍຄອງລະບາຍນ້ຳທົ່ງທອງ (ເຊັ່ນ ເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນວຽງຈັນ). ການຖິມດິນທາມ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງເຮືອນ ແລະ ທຸລະກິດ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການກວດກາວ່າ ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຕ້ອງມີການອະນຸຍາດບໍ່ ໃນການພັດທະນາ. ກໍາມະສິດທີ່ ດິນຂອງຫນອງຈັນ ຍັງບໍ່ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງເທື່ອ, ເຖິງແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ກັນວ່າເປັນກໍາມະສິດຂອງສອງຄົນ, ແຕ່ການນໍາ ໃຊ້ດິນທາມທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຍັງເປັນເລື່ອງທໍາມະດາຂອງນັກພັດທະນາ. ກ່ອນຈະມີການດໍາເນີນການໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ພ້ອມພູຫນອງຈັນ, ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບກໍາມະສິດທີ່ດິນ.

ຫນອງທາ

ຫນອງທາ ແມ່ນດິນທາມອີກແຫ່ງໜຶ່ງ ຕັ້ງຢູ່ກໍາແພງນະຄອນວຽງຈັນ, ປະມານ 3 ກິໂລແມັດ ຈາກໃຈກາງເມືອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຂະໜາດຢ່າງຈະແຈ້ງກໍຕາມ, ຄາດວ່າ ຫນອງທາ ມີເນື້ອທີ່ປະມານ 25 ຮຕ. ດິນທາມທີ່ມີຜົນຜະລິດສູງດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ການຄ້າ. ການລ້ຽງສັດນ້ຳ, ການເກັບພືດ ແລະ ການຫາປາ ແມ່ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິທົ່ວໄປ ເຊິ່ງມີການເກັບພືດຂະນິດດຽວກັນກັບຢູ່ຫນອງຈັນ. ຄາດວ່າປາຫນ້າຈະມີຫລາຍກວ່າ ຢູ່ດິນທາມຫນອງຈັນ.

ດິນທາມຫນອງທາ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການບຸກລຸກຂອງຜູ້ທີ່ຢູ່ອາໄສ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການຖິມຢ່າງຫນັກໃນຕອນເຫນືອ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງເຮືອນ. ຍັງບໍ່ມີການດໍາເນີນ ກິດຈະກຳໃດ ໃນການອອກໃບອະນຸຍາດ ແລະ ບັງຄັບຢ່າງເຫັນໄດ້ ເພື່ອປ້ອງກັນການຖິມດິນທາມນີ້ຕໍ່ໄປ.

ບຶງທາດຫລວງ

ບຶງທາດຫລວງ ແມ່ນເປັນດິນທາມໜຶ່ງທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃນເຂດຊານເມືອງວຽງຈັນ ເຊິ່ງມີເນື້ອທີ່ 68 ກມ². ມັນແມ່ນອ່າງຂ້າງນ້ຳອັນໜຶ່ງ ຈາກຫລາຍແຫ່ງໃນອ່າງໂຕ່ງ ຫ້ວຍຫມາກຮຽວ ແລະ ສາຂາຫມາກຮຽວອັນມີພື້ນທີ່ 500 ກມ² ເຊິ່ງຖືກນໍາຖ້ວມ ໃນລະດູຝົນ. ໃນທິດໃຕ້ຂອງບຶງທາດຫລວງ, ຫ້ວຍຫມາກຮຽວ ໄຫລຍາວ 53 ກມ ກ່ອນຈະໄຫລລົງ ສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ.

ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງບຶງທາດຫລວງ (2000 ຮຕ) ແມ່ນນາໂຖໃນນັ້ນ, ມີປະຊາຊົນປະມານ 15000 ຄົນ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະມົງ ເພື່ອການຄ້າ ແລະ ການຫາລ້ຽງຊີບ. ຫນອງປາຢູ່ຕາມຂອບບຶງແມ່ນມີຢູ່ທົ່ວໄປ.

ມີຫລາຍກິດຈະກຳ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ຫນ້າທີ່ທໍາມະຊາດຂອງດິນທາມ. ຕົວຢ່າງ ຢູ່ໃນການກໍ່ສ້າງຄອງລະບາຍນ້ຳ ຜ່ານບຶງ ໂດຍກໍາແພງນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງສະຖານີດູດນ້ຳ ເພື່ອດູດນ້ຳຊົນລະປະທານ. ການກໍ່ສ້າງລະບົບຄອງລະບາຍນ້ຳຝົນຢູ່ວຽງຈັນວ່າງບໍ່ດິນມານີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມວິຕົກກັງວັນຫລາຍ ເພາະເປັນການປ່ອຍນ້ຳທີ່ບໍ່ໄດ້ບໍາບັດ ແລະ ນ້ຳຈາກຄົວເຮືອນ ລົງສູ່ບຶງທາດຫລວງໂດຍກົງ.

ຜົນຈາກການສຶກສາຄຸນະພາບນ້ຳ ກໍໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຊົມຂອງເກືອຈາກນ້ຳໃຕ້ດິນ ເຂົ້າຫາບຶງ ອາດສ້າງຜົນກະທົບສູງ ຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງບຶງ. ໄພຂົ່ມຂູ່ອື່ນໆ ຕໍ່ບຶງທາດຫລວງ ແມ່ນເກີດຈາກການປ່ອຍນ້ຳອອກຈາກໂຮງງານເບັງລາວ ທີ່ບ້ານສາລາຄໍາ ແລະ ການບຸກລຸກ ຈາກການພັດທະນາບ້ານເຮືອນ ເພື່ອການຢູ່ອາໄສ.

ດິນທາມອື່ນໆ

ນອກຈາກດິນທາມ 3 ແຫ່ງ ທີ່ໄດ້ຍົກຂຶ້ນຢູ່ຂ້າງເທິງນັ້ນ, ດິນທາມອື່ນ 6 ແຫ່ງແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ. 2 ຈາກ 6 ແຫ່ງແມ່ນຢູ່ໃນ ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນໂດຍກົງ ຄື ຫນອງດ້ວງ ແລະ ຫນອງບອນ.

ດິນທາມຫນອງດ້ວງ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ລຽບຕາມຫົນທາງ ໄປຫາສະໜາມບິນວຽງຈັນ. ສັດ ແລະ ພືດ ທີ່ພົບເຫັນໃນດິນທາມດັ່ງກ່າວ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຊະນິດດຽວກັນກັບ ທີ່ພົບເຫັນໃນດິນທາມອື່ນໆ ແລະ ມີການຫາປາຫລາຍ ແລະ ການເກັບກູ້ພືດ ໂດຍຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆ ທີ່ມີຕໍ່ດິນທາມແຫ່ງນີ້ ແມ່ນການປ່ອຍນ້ຳຈາກທໍລະບາຍນ້ຳ ແລະ ການກໍ່ສ້າງທະຖິນໃຫມ່ ເຊິ່ງໄດ້ແບ່ງແຍກດິນທາມ ເປັນສອງຕອນຢ່າງສິ້ນເຊີງ ແລະ ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການແລກປ່ຽນນ້ຳ. ດິນທາມໄດ້ຫາຍໄປຢ່າງໄວວາ ຈາກການຖິ້ມດິນທາມເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອການນຳໃຊ້ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຄ້າ.

ດິນທາມຫນອງບອນ ແມ່ນເປັນດິນທາມທີ່ເຊື່ອມໂຊມຫລາຍ ເຊິ່ງໄດ້ມີການຖິ້ມດິນຫລາຍ ເພື່ອການສ້າງເຮືອນ. ສິ່ງເສດເຫຼືອຄົວເຮືອນ ໄດ້ຖືກປ່ອຍລົງສູ່ດິນທາມໂດຍກົງ. ເຖິງແມ່ນວ່າດິນທາມດັ່ງກ່າວ ຖືກແບ່ງແຍກອອກຢ່າງບໍ່ເໝາະສົມ ແຕ່ມັນກໍຍັງສືບຕໍ່ເຮັດຫນ້າທີ່ຄືກັບເປັນສ່ວນຫນຶ່ງກັບດິນທາມທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ ດັ່ງເຫັນໄດ້ ຈາກການໄຫລຂອງນ້ຳ ລົງສູ່ຫນອງບອນ ແລະ ກໍຍັງມີການປາເຫລືອຢູ່. ເປັນທີ່ສັງເກດໄດ້ວ່າສຳນັກງານຂອງອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ແຜນງານອາຫານໂລກ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ເທິງດິນທາມ ທີ່ຖືກຖິ້ມ.

ວິທີການລົງຢັ້ງຢືນຢາມພາກສະໜາມ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຝິກອົບຮົມ ຈະມີໂອກາດຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບດິນທາມຕົວເມືອງຫລາຍຂຶ້ນ ຈາກການລົງເບິ່ງສະຖານທີ່ຕົວຈິງ ໃນໄລຍະ1-2 ມື້. ຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະຖາບັນວາງແຜນ ແລະ ຜູ້ເມືອງ ຈະສະເໜີສິ່ງ ກ່ຽວກັບດິນທາມ ໃນ ແລະ ອ້ອມຕົວເມືອງວຽງຈັນ ຈຳນວນຫນຶ່ງ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ດິນທາມດັ່ງກ່າວ. ຫລັງຈາກນັ້ນ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ການເຝິກອົບຮົມ ຈະລົງຢັ້ງຢືນຢາມດິນທາມຕ່າງໆ ເພື່ອສັງເກດເງື່ອນໄຂ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ໂດຍຕັ້ງຄຳຖາມຕໍ່ຜູ້ຕາງໜ້າ ແລະ ຜູ້ອາໄສຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ໃນໄລຍະລົງຢັ້ງຢືນຢາມ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຝິກອົບຮົມ ຕ້ອງພິຈາລະນາຄຳຖາມດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ເປັນຫຍັງດິນທາມ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ?
- ໂຄງການພັດທະນາຕົວເມືອງ ໃນວຽງຈັນ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຫຍັງແດ່ ຕໍ່ດິນທາມ?
- ຜູ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເມືອງ ໄດ້ຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງດິນທາມບໍ?
- ທ່ານຄິດວ່າ ຕ້ອງປົກປັກຮັກສາດິນທາມບໍ?
- ດິນທາມ ມີຄຸນຄ່າ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ/ສູນທຣີຍະພາບ?
- ບູລິມະສິດ ການພັດທະນາ ໃນວຽງຈັນ ມີຫຍັງແດ່?
- ແມ່ນໃຜຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປ້ອງກັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມຕົວເມືອງ?
- ເຈົ້າຈະສະເໜີຫຍັງ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕໍ່ການສູນເສຍດິນທາມ?
- ໃນອີກ 5 ປີ, 10 ປີ ແລະ 20 ປີ ຕໍ່ຫນ້າ, ສະພາບດິນທາມ ຈະເປັນແນວໃດ?
- ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ທີ່ພົວພັນກັບການສູນເສຍດິນທາມ ມີຫຍັງແດ່?

ພາຍຫລັງສິ້ນສຸດການລົງຢັ້ງຢືນຢາມ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈະໄດ້ປຶກສາຫາລື ເຖິງຜົນການລົງເບິ່ງຕົວຈິງ ໂດຍການເນັ້ນເຖິງບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ທີ່ເໝາະສົມ ເຊິ່ງຈະເສີມຕໍ່ ທິດສະດີການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ການມີຈິດສຳນຶກຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບປະສົມປະສານ ແລະ ການຕີລາຄາສິ່ງແວດລ້ອມແບບສະສົມ ທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນຫ້ອງຮຽນ.

ບົດຮຽນທີ່ສາມາດນຳໄປຫມູນໃຊ້

ຄາດວ່າບົດຮຽນ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຝິກອົບຮົມ ເມື່ອສຳເລັດກໍາລັງສຳນຳສາທາລະນະ ແລະ ການລົງພາກສະໜາມ ອາດມີ:

1. ດົນທາມຕົວເມືອງ ແມ່ນຢູ່ໃນສະພາບກົດດັນ ຈາກຜົນກະທົບສະສົມ ຂອງກິດຈະກຳການພັດທະນາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ວິທີການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແບບປະສົມປະສານ ທີ່ຈຳເປັນ ໃນການກຳນົດຍຸດທະສາດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອແກ້ໄຂໄພຂົ່ມຂູ່ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໃນການວາງແຜນ ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ.
2. ການປ້ອງກັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມ ບໍ່ໄດ້ປະກົດເປັນບູລິມະສິດສູງໃນວຽກຈັນ ເມື່ອຕົວເມືອງສືບຕໍ່ພັດທະນາ ແລະ ການຂະຫຍາຍພົນລະເມືອງ. ເຫດຜົນສຳລັບສະຖານະການດັ່ງກ່າວ ມີ: (i) ການວາງແຜນບໍ່ດີ ເຊິ່ງເກີດຈາກການຕັດສິນໃຈ ໃນການພັດທະນາທີ່ຜິດພາດ (ຕົວຢ່າງ ມັນໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ດັ່ງນັ້ນມັນກໍ່ສວຍເກີນໄປ ທີ່ຈະດຳເນີນການແກ້ໄຂບັນຫາ; (ii) ຂາດວິໄສທັດ ໃນການວາງແຜນຕົວເມືອງຂອງພວກເຮົາ (ຕົວຢ່າງ ການຄິດເຖິງຄວາມເໝາະສົມ ສຳລັບຢູ່ອາໄສໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຄຸນະພາບຊີວິດ; ແລະ (iii) ຂໍ້ຜິດພາດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ລວມ ຄຸນຄ່າບໍ່ເປັນເງິນ ໃນການກຳນົດທາງເລືອກການພັດທະນາ ທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ທາງດ້ານເສຖະກິດ.
3. ຜົນສຳເລັດ ຂອງຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາດິນທາມ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບການປ່ຽນແປງທັດສະນະຂອງຄົນ ກ່ຽວກັບການໃຫ້ຄຸນຄ່າດິນທາມ - ການບັນລຸ ທັງຄຸນຄ່າທາງທຳມະຊາດ ໃນຕົວມັນເອງ (ຕົວຢ່າງ ພູມິປະເທດ, ການພັກຜ່ອນ, ວັດທະນະທຳ, ສຸນທຣີຍະພາບ) ແລະ ຄຸນຄ່າດ້ານເສຖະກິດ (ຕົວຢ່າງ ການເຕີມຕື່ມນ້ຳໃຕ້ດິນ, ການບຳບັດນ້ຳເບື້ອນ, ການປະເມີນ).

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Wetland Management Programme. 1993. Excerpts from Progress Report. Lao Wetland Management Project. Mekong Secretariat.
- JICA. 1990. Feasibility Study on Improvement of Drainage System in Vientiane. Draft Final Report. Volume 1 Main Report. Japan International Cooperation Agency.